

Sera gazı salınımının azaltılması ile ilgili gönüllülük esasına göre yolculardan alınacak bedellerin vergisel durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.01.0-VUK-233-38
Tarih	08.06.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.99.16.01.0-VUK-233-38

08/06/2011

Konu : Sera gazı salınımının azaltılması ile ilgili gönüllülük esasına göre yolculardan alınacak bedellerin vergisel durumu

İlgi kayıtlı özelge talep formunuzda; ortaklığınızın çevreye salınan sera gazı emisyonunun telafi edilmesi amacıyla karbon ofset satın alınmasını tercih ettiği ve Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) ile bir anlaşma imzaladığı, söz konusu anlaşma ile ortaklığınızın uçuşları neticesinde çevreye salınan karbon gazının maliyetini karşılayacak bedelin, uçuşu gerçekleştirilen yolcuların gönüllülük esas çerçevesinde IATA tarafından belirlenmiş olan hesaplama tutarı üzerinden ortaklığınız web sayfasından satın alacağı biletlerle sınırlı olmak üzere, projelere katkıda bulunmak isteyip istemediklerine ilişkin sunulacak seçenek sonucunda, katkıda bulunmayı tercih edenler adına otomatik olarak hesaplanacak bağış bedelinin bilet içerisinde tahsil edileceği ve Birleşmiş Milletler tarafından çevreye katkısı onaylanmış projelere aktarılmasına aracılık yapılacağı, konu ile ilgili olarak da IATA tarafından şirketinize danışmanlık hizmeti

verileceği ve IATA Cenevre(İsviçre) merkezli fatura düzenleneceği, ayrıca bağışın amacı doğrultusunda kullanıldığını teyid etmek üzere, ortaklığınızın web sayfasında ... Kalite Kontrol Ajansı logosunun kullanılacağını ve bu kullanıma ilişkin olarak ajans tarafından ortaklığınıza İngiltere merkezli fatura düzenleneceği belirtilerek; ortaklığınıza IATA'ya danışmanlık hizmeti karşılığında ve ... Kalite Kontrol Ajansına logo kullanımı karşılığında yapılacak ödemeler ile Birleşmiş Milletler tarafından çevreye katkısı onaylanmış projelere aktarılmasına aracılık edilmek üzere gönüllülük esasına göre yolculardan toplanacak bağış bedellerinin vergisel durumları hakkında Başkanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

1- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227 nci maddesinde;

"Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.

Defter tutmak mecburiyetinde olmayan mükellefler vergi matrahlarının tespiti ile ilgili giderlerini tevsike mecburdurlar. (Götürü usulde tespit edilen giderler hariç.)

Bu Kanuna göre kullanılan veya bu Kanunun Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, kullanma mecburiyeti getirilen belgelerin, öngörülen zorunlu bilgileri taşınamaması halinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı düzenlemesi mecburi olan belgelerde bulunması gereken zorunlu bilgileri belirlemeye ve bu belgelerden uygun gördüklerine, düzenlenme saatinin yazılması mecburiyetini getirmeye yetkilidir."

hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, mezkur Kanunun 229 uncu maddesinde faturanın satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu belirtilmiştir.

253 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "Yurt Dışında Faaliyette Bulunan Mükelleflere Yaptırılan İş ve Hizmetler Karşılığında Alınan Belgelerle İlgili İşlemler" başlıklı B bölümünde,

"...yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlara yaptırılan iş veya hizmetler karşılığında alınan belgelerin, yurt dışında temsilciliklerimizde veya yurt içinde noterlerde Türkçeye tercüme ve tasdik edilme zorunluluğu kaldırılmıştır.

Buna göre, yurt dışındaki kişi veya firmalardan belge alan mükellefler, bu belgeleri defter kayıtlarında gider olarak göstermeleri sırasında belgelerde yazılı bedelleri, belgelerin düzenlendiğı günde Merkez Bankasınca belirlenen döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek kayıtlarında göstereceklerdir.

Ancak inceleme sırasında inceleme elemanınca lüzum görülmesi halinde, mükellefler bu belgelerini tercüme ettirmek zorundadırlar."

şeklinde açıklamaya yer verilmiştir.

Bu itibarla, yolcularınızdan gönüllü olanlarından bilet bedeli ile birlikte tahsil ederek IATA'ya, Birleşmiş Milletlere aktarılacak üzere, gönderdiğiniz bağış tutarının şirketiniz tarafından düzenlenecek bilet ile tevsik edilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak bu tutarın seyahat hizmetine tekabül eden bilet bedelinden ayrı olarak gösterilmesi ve bu tutarın IATA'ya aktarılacağına dair bir şerhin bilet üzerinde yer alması gerekmektedir.

Diğer taraftan, IATA ve ... Kalite Kontrol Ajansının tarafınıza vereceği dilekçenizde bahsi geçen hizmetler karşılığında fatura düzenlemeleri gerektiği tabiidir. Ancak, mezkur kurumlarca fatura düzenlenememesi halinde fatura yerine düzenlenecek belgenin hizmetin alındığı ülkede uygulanan vergi mevzuatı çerçevesinde geçerli bir belge olması halinde kayıtlarınızı bunlara istinaden yapmanız mümkündür.

Yurt dışındaki firmalar tarafından verilen hizmetler için yapılan ödeme karşılığında alınacak belgelerin defter kayıtlarınızda gider olarak gösterilmesi sırasında, belgelerde yazılı bedelleri belgelerin düzenlendiği günde Merkez Bankasınca belirlenen döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek kayıtlarınızda göstermeniz mümkün bulunmaktadır.

2- KURUMLAR VE GELİR VERGİSİ KANUNLARI YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında; birinci maddede yazılı kurumlardan kanuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayanların yalnız Türkiye'de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirileceği hükme bağlanmış, üçüncü fıkrasında ise dar mükellefiyet mevzuuna giren kurum kazancının hangi kazanç ve iratlardan oluştuğu belirtilmiştir.

Öte yandan, aynı Kanunun 30 uncu maddesinde, dar mükellefiyete tabi kurumların maddede sayılan kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı hükme bağlanmış olup, serbest meslek kazançlarından yapılacak kesinti oranı 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 03.02.2009 tarihinden itibaren, petrol arama faaliyetleri dolayısıyla sağlanacak kazançlarda % 5, diğer serbest meslek kazançlarında % 20; ticari veya zirai kazançta dahil olup olmadığına bakılmaksızın telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayrimaddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında nakden veya hesaben ödenen veya tahakkuk ettirilen bedeller üzerinden % 20 olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, 19.10.1988 tarih ve 19964 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.1989 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan " Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Gelir ve Sermaye Değer Artış Kazançları Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi

Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması'nın gayrimaddi hak bedellerini düzenleyen 12 nci maddesinde;

" 1- Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2- Bununla beraber, sözkonusu gayrimaddi hak bedelleri elde edildikleri Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı diğer Akit Devletin mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3- Bu maddede kullanılan "gayrimaddi hak bedelleri" terimi, sinema filmleri, radyo televizyon yayınlarında kullanılan filmler ve bantlar dahil olmak üzere edebi, artistik, bilimsel her nevi telif hakkının veya her nevi patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınai, ticari, bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı, kullanma hakkı veya satışı ile sınai, ticari, bilimsel teçhizatın kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı karşılığında ödenen her türlü bedelleri kapsar." denilmektedir.

Bu hüküm uyarınca, ... Kalite Kontrol Ajansına yapılacak gayrimaddi hak bedeli ödemeleri üzerinden Türkiye'de % 10 oranında kurumlar vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

İngiltere mukimlerinin Türkiye'de elde ettikleri kazanç veya iratların ilgili Anlaşma çerçevesinde vergiye tabi tutulabilmesi için İngiltere yetkili makamlarından mukimlik belgesi almaları ve bu belgenin aslı ile noterce veya bu ülkedeki Türk Konsolosluklarınca tasdik edilecek Türkçe tercümesinin bir örneğinin ilgili vergi dairesine veya kendilerine yapılan ödeme üzerinden vergi sorumlularınca vergi tevkifatı yapılması durumunda ise vergi sorumlularına ibraz etmeleri gerekmektedir. Vergi sorumluları, teslim aldıkları söz konusu mukimlik belgelerini gerektiğinde yetkili makamlara ibraz etmek üzere muhafaza edeceklerdir. Mukimlik belgesinin ibraz edilememesi durumunda ise ilgili Anlaşma hükümleri yerine iç mevzuat hükümlerimiz uygulanacaktır.

Diğer taraftan, Türkiye ile İsviçre arasında yürürlükte olan bir Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması mevcut olmadığından, IATA tarafından söz konusu teşebbüse verilecek danışmanlık hizmetleri kapsamında yapılacak ödemelerin iç mevzuat hükümlerimiz çerçevesinde vergilendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, gönüllülük esasına göre Birleşmiş Milletler tarafından çevreye katkısı onaylanmış projelerde kullanılmak üzere yolculardan IATA'ya aktarılmak için tahsil edilen ve bilet üzerinde bilet bedelinden ayrı olarak gösterilen bağış tutarlarının kurum kazancı ile ilişkilendirilmesine gerek bulunmamaktadır.

3- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1 inci maddesiyle, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu, bu faaliyetlerin kanunların veya resmî makamların gösterdiği gerek üzerine yapılmasının, bunları yapanların hukukî statü ve kişiliklerinin, Türk tabiiyetinde bulunup bulunmamalarının, ikametgâh veya işyerlerinin yahut kanunî merkez veya iş merkezlerinin Türkiye'de olup olmamasının işlemlerin mahiyetini değiştirmeyeceği ve vergilendirmeye mani teşkil etmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 6 ncı maddesinde, işlemlerin Türkiye'de yapılmasının, malların teslim anında Türkiye'de bulunmasını, hizmetin Türkiye'de yapılmasını veya hizmetten Türkiye'de faydalanılmasını ifade ettiği, 8/1-a maddesinde de mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde katma değer vergisinin mükellefinin bu işleri yapanlar olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, Katma Değer Vergisi Kanununun 9/1 inci maddesi ile mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutma konusunda Bakanlığımıza yetki verilmiştir.

Bu yetkiye dayanarak yayımlanan 15 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (C) bölümünde "Katma Değer Vergisi Kanununun 1. maddesine göre işlemler Türkiye'de yapıldıkları takdirde vergiye tabi tutulabilecektir. Aynı Kanunun 6/b maddesine göre, Türkiye'de yapılan, veya faydalanılan hizmetler Türkiye'de ifa edilmiş sayılacaktır. Yurt dışındaki firmalara yaptırılan hizmetlerden bu kapsama girenlerin vergiye tabi olacağı açıktır. Bu gibi hizmet ifalarında mükellef esas olarak yurt dışındaki firma olmakla birlikte, firmanın Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmaması halinde vergi, sözü edilen Kanunun 9. maddesi gereğince hizmetten faydalanan yurt içindeki muhatap tarafından bağlı bulunulan vergi dairesine sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenecektir." denilmiştir.

Buna göre, ikametgâhı, işyeri, kanunî merkezi ve iş merkezi Türkiye'de olmayan Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) nin ortaklığınıza vereceği danışmanlık ve yönetim hizmetleri ile ... Kalite Kontrol Ajansına yapılacak logo kullanımı ödemeleri hizmet ithali kapsamında KDV ye tabi olup, bu verginin ortaklığınız tarafından 2 numaralı KDV beyannamesi ile sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, Birleşmiş Milletler tarafından çevreye katkısı onaylanan projelere bağış olarak aktarılacak üzere, yolcularınızdan gönüllülük esas çerçevesinde (bilet üzerinde ve bedelden ayrı gösterilerek) tahsil edilen tutarlar ise ortaklığınız tarafından yapılan bir teslim veya hizmetin karşılığını teşkil etmediğinden katma değer vergisine tabi değildir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026